

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D. v právní věci

žalobce: **Ing. J. Č.**
bytem X

zastoupen JUDr. Pavel Knitl, advokát
sídlem Bzenecká 4156/17, 628 00 Brno

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 11. 2023, č. j. MPSV-2023/242468-921, sp. zn. SZ/MPSV-2023/176068-921,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Včasně podanou žalobou ke Krajskému soudu v Brně (dále též „krajský soud“) napadl žalobce rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 11. 2023, č. j. MPSV-2023/242468-921, sp. zn. SZ/MPSV-2023/176068-921 (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým žalovaný zamítl jeho odvolání a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Brně (dále jen „správní orgán I. stupně“ nebo „prvostupňový orgán“) ze dne 28. 7. 2023, č. j. 210425/2023/BBA, sp. zn. UP/9534/2022/SS (dále jen „rozhodnutí správního orgánu I. stupně“ nebo „prvostupňové rozhodnutí“).

2. Prvostupňovým rozhodnutím rozhodl správní orgán I. stupně ve věci opětovného posouzení nároku a výše příspěvku na péči podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o sociálních službách“), tak, že žalobci přiznal příspěvek na péči ve výši 4 400 Kč měsíčně od měsíce dubna 2023 a současně výši tohoto příspěvku snížil ze 4 400 Kč na částku 880 Kč měsíčně od měsíce srpna 2023. Rozhodnutí správního orgánu I. stupně vycházelo z posudkového hodnocení lékařky Městské správy sociálního zabezpečení Brno (dále jen „MSSZ“) ze dne 14. 6. 2023, dle něhož žalobce potřebuje z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pomoc, dohled či péči jiné fyzické osoby při zvládání celkem čtyř základních životních potřeb – *mobility, tělesné hygieny, osobních aktivit a péče o domácnost*. Jde tak o osobu starší 18 let věku, která se dle § 8 odst. 2 písm. a) zákona o sociálních službách považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I (lehká závislost), neboť její dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav vede k neschopnosti zvládat tři nebo čtyři základní životní potřeby.

II. Napadené rozhodnutí

3. V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný zrekapituloval dosavadní průběh správního řízení a obsah spisové dokumentace. Poté se zabýval zákonností a správností prvostupňového rozhodnutí.
4. S ohledem na odvolací námitky nechal žalovaný zdravotní stav žalobce opětovně přezkoumat Posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí, pracoviště Brno (dále jen „PK MPSV“ či „komise“). Ta ve svém **posudku ze dne 30. 10. 2023** dospěla ve shodě se závěry posudkové lékařky MSSZ k závěru, že žalobce k datu vydání prvostupňového rozhodnutí byl osobou starší 18 let věku, kterou je nezbytné považovat za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I (lehká závislost). Žalobce totiž v důsledku svého dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu sám bez pomoci jiné fyzické osoby nezvládá tři nebo čtyři základní životní potřeby, konkrétně *mobilitu, tělesnou hygienu, osobní aktivity a péči o domácnost*. Neexistuje objektivní medicínský důvod, aby žalobce nebyl schopen zvládat ostatní základní životní potřeby samostatně a v přijatelném standardu. Podle závěrů PK MPSV lze přitom v budoucnu očekávat další pozvolné zhoršování žalobcova zdravotního stavu.
5. Při svém posouzení PK MPSV vycházela nejen z podkladové dokumentace (tvořené spisovou dokumentací žalovaného a MSSZ Brno), ale též ze zdravotní dokumentace sestávající z nálezu praktické lékařky a množství odborných hospitalizačních zpráv (včetně zpráv z hospitalizace v rehabilitačním zařízení). Dále PK MPSV vzala při hodnocení funkčních dopadů postižení na schopnost žalobce zvládat životní potřeby v úvahu i žalobcem dodatečně předložené podklady v podobě operačních protokolů z ortopedické kliniky, oznámení pojistné události a další zprávy dokládající hospitalizaci žalobce. Veškerou lékařskou dokumentaci komise řádně prostudovala a zhodnotila v kontextu závěrů sociálního šetření. Doložená lékařská dokumentace podle PK MPSV dostatečně dokumentuje žalobcův zdravotní stav a umožňuje projednání a rozhodnutí věci v jeho nepřítomnosti.
6. Z posudkového hodnocení plyne, že žalobce trpí vícero zdravotními obtížemi. V popředí jeho potíží je především stav po amputaci pravé dolní končetiny ve stehně v prosinci 2021 po srážce s autobusem. PK MPSV u žalobce zjistila devastující poranění obou dolních končetin, přičemž v prosinci 2021 proběhla reamputace z důvodu

komplikovaného hojení. Dále žalobce utrpěl i otevřenou zlomeninu hlezna končetiny v prosinci 2021, pročež přechodně užíval zevní fixátor. Podle zprávy z hospitalizace v srpnu 2022 byla žalobci v květnu téhož roku zhotovena protéza, s jejíž pomocí žalobce postupně zvládá chůzi o podlažních berlích. Z pohybového hlediska PK MPSV zhodnotila stav žalobce jako uspokojivý. V květnu 2023 byl přitom praktickou lékařkou zjištěn výrazný otok na levé dolní končetině distálně, v důsledku čehož byl žalobce omezen na hybnosti.

7. Dle zjištění PK MPSV je žalobce orientován místem, časem, osobou i situací a je přiměřeného chování i komunikace. Není u něj popisována porucha intelektu, paměti či zjevněji narušená orientace zrakem nebo sluchem. Kardiopulmonálně je žalobce kompenzovaný a současně u něj nejsou uváděny zjevnější zažívací obtíže ani inkontinence. Na páteři je popisován vertebrogenní algický syndrom (VAS), žalobce vykazuje těžkou svalovou dysbalanci, jakož i poruchy statiky a dynamiky. Na horních končetinách není popisovaná paretická symptomatologie ani zjevnější kloubní postižení. Žalobce je schopen samostatně pomalejší chůze. Je však limitován na větší vzdálenosti (ujde cca 350 m) a při chůzi využívá francouzské hole a protézu. Případně užívá též invalidní vozík. PK MPSV vycházela též z výsledků sociálního šetření ze dne 4. 4. 2023.
8. Na základě těchto poznatků dospěla PK MPSV k závěru, že je žalobce v důsledku dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zásadním způsobem omezen ve výkonu fyzicky náročnějších sledovaných aktivit, což nutně vede k nezvládnání životních potřeb *mobility, tělesné hygieny, osobních aktivit a péče o domácnost*. Komise neshledala medicínské důvody pro nezvládnání dalších životních potřeb i přesto, že některé aktivity v jejich rámci žalobce vykonává složitěji či déle v porovnání se zdravou osobou. I tyto aktivity je totiž žalobce ve výsledku schopen zvládnout samostatně bez pomoci jiné fyzické osoby. U jednotlivých aktivit neuznaných základních životních potřeb nelze prokázat, že by tyto nebylo možné zvládat zcela anebo byly narušeny těžkým způsobem. Podle PK MPSV pak sice krátkodobější zhoršení zdravotního stavu může vést k přechodnému nezvládnutí některé neuznané aktivity, avšak ani na základě toho není podle platných právních předpisu možné označit takovou aktivitu za nezvládanou.
9. Na základě posudkového hodnocení PK MPSV žalovaný v napadeném rozhodnutí vypořádal odvolací námitky směřující proti nesprávnému posouzení zdravotního stavu a stupně závislosti a podrobně se vyjádřil i k dalším odvolacím námitkám. Žalovaný považuje posudek PK MPSV za úplný, přesvědčivý a dostatečně kvalitní. Daný posudek byl vypracován ve vztahu ke všem námitkám uvedeným v odvolání a je z něho zřejmé, z čeho PK MPSV vycházela i jak zjištěné skutečnosti hodnotila. Zdravotní stav žalobce a jeho funkční důsledky byly pro účely stanovení posudkového závěru zjištěny v rozsahu, jenž je plně dostačující pro použití kritérií stanovených v právních předpisech. Žalovaný proto nemá důvod o objektivitě posudku pochybovat.
10. Jelikož bylo v rámci odvolacího řízení prokázáno, že je žalobce závislý na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I (lehká závislost), žalovaný odvolání zamítl a rozhodnutí správního orgánu I. stupně jako zákonné a správné potvrdil.

III. Žaloba

11. Žalobce má obě správní rozhodnutí za nepřezkoumatelná a současně věcně nesprávná, neboť vychází z nedostatečně zjištěného skutkového stavu a jsou v příkrém rozporu s jeho aktuálním zdravotním stavem a schopnostmi.

12. Žalobce namítal, že z citovaných rozhodnutí není zřejmé, v čem se měl jeho zdravotní stav po srpnu 2023, kdy došlo ke snížení stupně závislosti, zlepšit. Jeho zdravotní stav je i nadále velice nepříznivý bez možnosti zlepšení v budoucnu, přičemž v důsledku devastujícího poranění se u něj schopnost samopéče neustále snižuje. Posudkoví lékaři se jeho zdravotním stavem zabývali jen povrchně a nehodnotili jeho výkonnost v kontextu schopnosti vykonávat jednotlivé denní aktivity.
13. Podle žalobce posudkové orgány rozhodující o určení stupně závislosti na pomoci jiné fyzické osoby pochybily, pokud při svém rozhodování vycházely výhradně z doložených listin. Jelikož posudková lékařka MSSZ ani PK MPSV žalobce osobně neviděli a sami jej nevyšetřili, nemohli si učinit odpovídající představu o jeho zdravotním stavu a objektivně posoudit jeho schopnosti vykonávat jednotlivé základní životní potřeby. Vzhledem k tomu, že k posouzení zdravotního stavu došlo *de facto* „od stolu“ bez potřebné znalosti osoby žalobce, jsou výsledná rozhodnutí odtržená od reality, asociální a nutně nesprávná.
14. Závěr, že žalobce potřebuje pomoc pouze při zvládání čtyř uznaných životních potřeb je zcela mylný, neboť tento bez pomoci druhé fyzické osoby není schopen vykonávat prakticky žádnou z hodnocených potřeb. Není zřejmé, co správní orgány vedlo k závěru, že žalobce dokáže dále samostatně zvládat potřeby stravování, oblékání a obouvaní a péči o zdraví. Všechny základní životní potřeby jsou vzájemně provázány a nelze je hodnotit odděleně. PK MPSV nevysvětlila, proč je žalobce omezen jen ve výkonu fyzicky náročnějších sledovaných aktivit, ani proč to vede k uznání pouze čtyř základních životních potřeb. K objasnění svého zdravotního stavu žalobce navrhl důkaz výslechem své osoby a soudu navrhl vyhotovení znaleckého posudku.
15. Jelikož bylo napadené rozhodnutí vydáno na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu bez přihlédnutí ke skutečným schopnostem žalobce, žalobce navrhl, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil. Současně požádal nahradit náklady soudního řízení.

IV. Vyjádření žalovaného

16. Ve vyjádření ze dne 16. 2. 2024 žalovaný v reakci na žalobní námítky zdůraznil, že PK MPSV ve svém posudku hodnotila zdravotní stav žalobce komplexně a vycházela ze všech doložených lékařských zpráv i závěrů sociálního šetření. Objektivizovaný zdravotní stav dala PK MPSV do souvislosti se zákonnými podmínkami nároku na příspěvek na péči. Z posudkového hodnocení komise a odůvodnění napadeného rozhodnutí je zřejmé, že se správní orgány zabývaly všemi relevantními námitkami i důkazními návrhy žalobce.
17. Ohledně osobní účasti posuzované osoby při jednání PK MPSV pak žalovaný konstatoval, že účast posuzovaného není při jednání posudkového orgánu nezbytná. Dle ustálené rozhodovací praxe Nejvyššího správního soudu totiž platí, že pokud komise vychází z kompletní zdravotní dokumentace, nemá absence vyšetření posuzované osoby vliv na objektivitu posudku.
18. Jelikož žalobce neuvedl žádné skutečnosti, jež by závěry posudku PK MPSV vyvracely, vnímá žalovaný i nadále posudek za úplný, přesvědčivý, přezkoumatelný a bezrozporný. Žalovaný má za to, že v rámci správního řízení nedošlo k žádnému pochybení, a proto zdejšímu soudu navrhl zamítnutí žaloby.

V. Posouzení věci krajským soudem

19. Krajský soud předně posoudil splnění podmínek řízení, přičemž dospěl k závěru, že žaloba byla podána ve lhůtě podle § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), osobou oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.) a jde o žalobu přípustnou (zejména § 65, § 68 a § 70 s. ř. s.).
20. V souladu s § 75 odst. 1 a 2 s. ř. s. přezkoumal soud napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů, včetně řízení předcházejícího jeho vydání, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Při zjišťování skutkového stavu krajský soud vycházel ze správního spisu předloženého žalovaným.
21. Soud ve věci rozhodl ve smyslu § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení ústního jednání, neboť účastníci řízení s tímto postupem souhlasili (nevyjádřili výslovný nesouhlas s tímto postupem) a krajský soud nepovažoval ústní projednání věci za nezbytné.
22. Po řádném posouzení žalobních námitek krajský soud shledal, že žaloba **není důvodná**.
23. Úvodem právního posouzení věci považuje zdejší soud za vhodné ve stručnosti připomenout právní úpravu poskytování příspěvku na péči a její výklad v judikatuře správních soudů.
24. Platná právní úprava poskytování příspěvku na péči je obsažena v zákoně o sociálních službách a vyhlášce Ministerstva práce a sociálních věcí č. 505/2006 Sb. (dále jen „prováděcí vyhláška“). Východiskem je samotný pojem závislost (§ 8 zákona o sociálních službách), jehož význam je utvářen skrze konstrukci dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Ten potom § 3 písm. c) zákona o sociálních službách definuje jako zdravotní stav, který dle poznatků lékařské vědy trvá nebo má trvat déle než 1 rok, a který omezuje funkční schopnosti nutné pro zvládání základních životních potřeb.
25. Aktuální právní úprava rozlišuje pro účely poskytování příspěvku na péči čtyři stupně závislosti, přičemž kritériem pro hodnocení míry závislosti oprávněné osoby na pomoci jiné osoby, a tedy i pro zařazení do jednotlivých kategorií, je posuzování zvládání deseti základních životních potřeb vymezených v § 9 odst. 1 zákona o sociálních službách. Jedná se o tyto potřeby: mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost. U osob do 18 let věku pak podle § 9 odst. 3 zákona o sociálních službách platí, že se schopnost zvládat základní životní potřebu péče o domácnost nehodnotí.
26. Bližší vymezení životních potřeb rozhodných pro stanovení stupně závislosti na pomoci jiných osob lze nalézt v příloze č. 1 k prováděcí vyhlášce. Podle § 2 odst. 1 prováděcí vyhlášky se při hodnocení schopnosti osoby zvládat základní životní potřeby posuzuje, *zda z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je rozsah duševních, mentálních, tělesných a smyslových funkčních schopností dostatečný k pravidelnému zvládání základní životní potřeby a zda je fyzická osoba schopna rozpoznat, provést a zkontrolovat správnost zvládnutí základní životní potřeby. Přitom se přiblíží k tomu, zda dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav trvale ovlivňuje funkční schopnosti, k výsledku rehabilitace a k adaptaci na zdravotní postižení.* Podle § 2a citované vyhlášky přitom platí, že k tomu, aby bylo možno učinit závěr, že posuzovaná osoba je při zajištění některé ze základních životních

potřeb závislá na pomoci jiné fyzické osoby, postačí, pokud taková osoba nezvládá bytí jen jedinou z aktivit vyjmenovaných v příloze č. 1 k prováděcí vyhlášce.

27. Dle § 1 odst. 4 prováděcí vyhlášky platí: „*Za neschopnost zvládnání základní životní potřeby se považuje stav, kdy porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku nelze zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu. Za neschopnost zvládnání základní životní potřeby se považuje rovněž stav, kdy režim nařízený odborným lékařem poskytujícím specializované zdravotnické služby neumožňuje provádění základní životní potřeby v přijatelném standardu. Přijatelným standardem se rozumí zvládnání základní životní potřeby v kvalitě a způsobem, který je běžný a obvyklý, a který umožňuje, aby tato potřeba byla zvládnuta bez každodenní pomoci jiné osoby.*“
28. Podle § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách vychází správní orgán I. stupně při posuzování stupně závislosti osoby na pomoci jiné fyzické osoby pro účely přiznání příspěvku na péči ze zdravotního stavu osoby doloženého *nálezem vydaným poskytovatelem zdravotních služeb, z výsledku sociálního šetření a zjištění potřeb osoby, příp. z výsledků funkčních vyšetření a z výsledku vlastního vyšetření posuzujícího lékaře.* Z těchto podkladů je povinen vycházet taktéž odvolací správní orgán (srov. k tomu např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2009, č. j. 4 Ads 50/2009-63, či ze dne 2. 4. 2014, č. j. 3 Ads 63/2013-46; veškerá rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz).
29. Správní řízení ve věci přiznání příspěvku na péči se přitom vyznačuje tím, že rozhodující důkaz zde představuje odborný posudek zdravotního stavu a závislosti žadatele na pomoci jiné osoby. Povahou daného posudku a na něj kladenými požadavky se již mnohokrát ve své rozhodovací činnosti zabýval Nejvyšší správní soud, který konstatoval, že se sice jedná o tzv. povinný důkaz, avšak nikoli o závazné stanovisko či závazný podklad rozhodnutí. Posudek tak podléhá procesu hodnocení správního orgánu jako každý běžný důkaz a jeho správnost není nijak presumována. Ustálená judikatura správních soudů v případě posudku trvá na zachování požadavku úplnosti a přesvědčivosti (viz zde např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2009, č. j. 4 Ads 57/2009-53, ze dne 22. 10. 2009, č. j. 3 Ads 48/2009-104, či ze dne 18. 3. 2010, č. j. 6 Ads 143/2009-50), který vychází z premisy, že v posudcích vyslovené odborné (medicínské) závěry nemohou být přezkoumávány ze strany správních orgánů ani soudů, neboť tyto k takovému posouzení nedisponují potřebnými znalostmi (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2015, č. j. 3 Ads 129/2014-24).
30. V řízeních o žalobách proti rozhodnutím zakládajících se na odborném posouzení zdravotního stavu tak správní soudy podrobují posudkovému hodnocení jen testu jednoznačnosti, úplnosti a přesvědčivosti (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2013, č. j. 3 Ads 24/2013-34, ze dne 27. 6. 2014, č. j. 4 Ads 68/2014-37, ze dne 26. 3. 2015, č. j. 4 Ads 263/2014-60, či ze dne 15. 4. 2015, č. j. 6 Ads 217/2014-23). Aby přitom bylo možné posudek hodnotit jako jednoznačný, úplný a přesvědčivý, je potřeba, aby se příslušný posudkový orgán vypořádal s veškerými relevantními podklady a přezkoumatelnou úvahou z nich vyvodil závěry podstatné pro posouzení zdravotního stavu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2015, č. j. 1 Ads 156/2014-28).

31. Současně v souladu se závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 4. 2014, č. j. 3 Ads 50/2013-32, platí, že pokud z podkladů lékařského posudku vyplývá, že posuzovaná osoba některou z aktivit nutných pro celkové zvládnutí určité životní potřeby sama a bez pomoci jiné osoby nezvládá, a příslušné orgány lékařské posudkové služby přesto takovou základní životní potřebu považují za zvládanou, je jejich povinností tento svůj závěr dostatečně a přesvědčivě odůvodnit.
32. V projednávané věci brojil žalobce proti napadenému rozhodnutí z důvodu věcné nesprávnosti posouzení odborné otázky stupně závislosti na péči či dohledu jiné fyzické osoby. Tento závěr žalovaného se opírá zejména o posudek PK MPSV ze dne 30. 10. 2023, jež žalobce považuje za nesprávný, neboť dostatečně nereflektuje jeho skutečný zdravotní stav a jím udávané potíže zlehčuje. Zdejší soud tak v rozsahu žalobních námitek hodnotil, zda daný posudek v kombinaci s prvoinstančním posouzením lékařky MSSZ ze dne 14. 6. 2023 obстоjí z hlediska požadavku přesvědčivosti, resp. jestli lze posudek považovat za natolik kvalitní, aby z něj mohl žalovaný při opětovném posouzení nároku žalobce na příspěvek na péči vycházet.
33. V první řadě se však krajský soud k námitce žalobce zabýval *nepřezkoumatelností* obou správních rozhodnutí, tedy zda nejde o situaci, kdy vady v odůvodnění rozhodnutí svou povahou reálně brání soudu v tom, aby rozhodnutí správního orgánu přezkoumal (viz zde např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, ze dne 28. 8. 2007, č. j. 6 Ads 87/2006-36, ze dne 25. 4. 2013, č. j. 6 Ads 17/2013-25, ze dne 29. 7. 2016, č. j. 4 Azs 107/2016-25, či usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 12. 2017, č. j. 2 As 196/2016-123).
34. Krajský soud posoudil prvostupňové i napadené rozhodnutí z hlediska (ne)přezkoumatelnosti a konstatuje, že nezjistil žádné vady či jiné závažné nedostatky, jež by jejich přezkumu správním soudem bránily. Zdejší soud nemá žádné pochyby o srozumitelnosti napadeného rozhodnutí, které je z obsahového hlediska je smysluplný a *per se* nevykazuje žádné vnitřní rozpory.
35. K námitce žalobce potom zdejší soud uvádí, že třebaže správní orgán I. stupně do odůvodnění svého rozhodnutí nepřevzal obsah posudku lékařky MSSZ ze dne 14. 6. 2023 v celém rozsahu (rozhodnutí správního orgánu I. stupně neobsahuje doslovné vyjádření posudkové lékařky ve vztahu k jednotlivým základním životním potřebám), je z textu odůvodnění jasné patrný nejen výsledek posouzení stupně závislosti žalobce na pomoci jiné fyzické osoby (žalobce je třeba dle posudkové lékařky považovat za osobu závislou v I. stupni), ale též konkrétní základní životní potřeby, jež uznala lékařka MSSZ v případě žalobce jako nezvládané (mobilita, tělesná hygiena, osobní aktivity, péče o domácnost). Pokud odůvodnění neobsahuje „doslovný“ přepis celého posudkového hodnocení lékařky MSSZ, nemůže mít vliv na přezkoumatelnost rozhodnutí. Navíc krajský soud zdůrazňuje, že na rozhodnutí správních orgánů na obou stupních je nezbytné nahlížet jako na jediný vzájemně se doplňující celek (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 2. 2013, č. j. 6 Ads 134/2012-47). Žalovaný přitom do odůvodnění napadeného rozhodnutí přejal obsah posudku komise (jenž je obsahově ve vysoké míře shodný s posudkem lékařky MSSZ) v plném rozsahu tak, aby se žalobce mohl s veškerými posudkovými úvahami detailně seznámit.
36. Námitku nepřezkoumatelnosti zdejší soud neshledal důvodnou, a proto přistoupil k přezkumu napadeného rozhodnutí z hlediska *zákonnosti*. V této souvislosti žalobce

především namítal, že nebyl ze strany posudkové lékařky MSSZ ani komise osobně vyšetřen, pročť si tyto posudkové orgány nemohly učinit spolehlivou představu o jeho zdravotním stavu a zjištěný stav zohlednit za pomoci kritérií právní úpravy příspěvku na péči. Ani tato námitka není důvodná.

37. Pokud se týče namítané nepřítomnosti žalobce u jednání PK MPSV, zdejší soud s přihlédnutím k ustálené judikatuře správních soudů týkající se této problematiky konstatuje, že osobní účast posuzované osoby při jednání PK MPSV ani její přímé vyšetření komisí nejsou ze zákona nutné (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 6. 2012, č. j. 6 Ads 21/2012-30, či ze dne 8. 11. 2018, č. j. 10 Ads 248/2017-61). Zákon o sociálních službách s tímto postupem počítá jen jako s v úvahu připadající možnostmi (srov. znění dikce ustanovení § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách). Dle judikaturou konstantně zastávaného názoru přitom platí, že osobní vyšetření posuzované osoby má zvláštní význam především tehdy, pokud existují rozpory mezi posudkovým hodnocením a podkladovými materiály (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 6. 2017, č. j. 10 Ads 337/2016-33). Úkolem posudkových lékařů a PK MPSV primárně není vyšetřování posuzovaných osob a vlastní zjišťování nových poznatků týkajících se jejich zdravotního stavu, ale jen posudkové zhodnocení nálezů klinických lékařů, které jsou pro vypracování posudku podkladem.
38. Zdejší soud v této souvislosti odkazuje rovněž na závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 9. 2011, č. j. 4 Ads 82/2011-44, z něhož vyplývá, že přesvědčivost posudku je kategorií nezávislou na tom, jestli byla posuzovaná osoba fyzicky přítomna jednání posudkového orgánu, či nikoliv. K přesvědčivosti posudku totiž postačuje, pokud se posudek srozumitelně a v dostatečném rozsahu vypořádá s veškerými relevantními skutečnostmi a jeho závěry nejsou zpochybněny obsahem jiného posudku či lékařské zprávy. Jakkoliv je tak přímé osobní vyšetření posuzované osoby posudkovým lékařem či komisí jistě vhodným prostředkem k odstraňování případných nedostatků ve skutkových zjištěních, nelze současně říci, že by vždy a za všech okolností bylo neochvějnou zárukou přesvědčivosti, úplnosti a objektivity přijatých posudkových závěrů (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2015, č. j. 3 Ads 129/2014-24).
39. Krajský soud uvádí, že v nyní řešené věci komise vycházela z úplné podkladové a zdravotnické dokumentace obsahující též řadu žalobcem předložených materiálů (12 operačních protokolů, hospitalizační zprávy z pobytu na chirurgickém oddělení a v léčbě dlouhodobě nemocných a oznámení pojistné události vč. kloubního vyšetření). Komise veškeré podklady prostudovala a jednoznačně deklarovala, že doložená podkladová a zdravotnická dokumentace v kombinaci s informacemi zjištěnými v průběhu sociálního šetření jsou zcela dostačující k projednání věci v nepřítomnosti žalobce a umožňují přijetí posudkového závěru. Za této situace proto krajský soud ve smyslu výše citované judikatury uzavírá, že osobní vyšetření žalobce PK MPSV nebylo nutné, neboť veškerá zdravotní omezení žalobce a jejich vliv na schopnost zvládat jednotlivé základní životní potřeby dostatečně vyplývaly již ze souboru písemných podkladů k posudku.
40. Jelikož žalobce v žalobě zpochybňoval závěry posudkových orgánů ve vztahu ke schopnosti samostatně zvládat základní životní potřeby *stravování, oblékání a obouvání a péče o zdraví*, posoudil zdejší soud přesvědčivost posudkových hodnocení v rozsahu těchto životních potřeb.

41. Nejprve se krajský soud věnoval posouzení základní životní potřeby **stravování**. Za schopnost zvládat tuto životní potřebu se dle písm. d) přílohy č. 1 k prováděcí vyhlášce považuje stav, kdy je osoba schopna *1. vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, 2. nalít nápoj, 3. rozdělit stravu na menší kousky a naservírovat ji, 4. najíst se a napít, 5. dodržovat stanovený dietní režim, 6. konzumovat stravu v obvyklém denním režimu, 7. přemístit nápoj a stravu na místo konzumace*.
42. Lékařka MSSZ v posudku ze dne 14. 6. 2023 ohledně možností žalobce samostatně se stravovat uvedla, že u žalobce nejsou prokázány anatomické či funkční ztráty obou horních končetin a současně u něj nejsou popsány těžké parézy či plegie. Žalobce rovněž netrpí ztrátou úchopové schopnosti a jeho jemná motorika na obou rukou není výrazněji porušena. V případě žalobce se taktéž nejedná o úplnou či praktickou nevidomost obou očí ani u něj nejsou přítomny těžké duševní poruchy spojené se sociální dezintegrací, jež by narušovaly jeho stravovací stereotypy. V doložené dokumentaci není uvedena nutnost přijímání stravy žaludeční nebo jinou sondou. S ohledem na poznatky vzešlé ze sociálního šetření pak posudková lékařka doplnila, že žalobce nemusí přenášet stravu na delší vzdálenosti a vhodné místo ke konzumaci lze zajistit v kuchyni, kde může žalobce stravu posouvat po stole. V případě potřeby přemístění stravy ke konzumaci do jiné místnosti může žalobce využít servírovací stůl či invalidní vozík, který v domácnosti užívá.
43. Se závěry posudkové lékařky plně koresponduje i zdůvodnění PK MPSV, jež ve svém posudku uvedla, že v u žalobce nelze prokázat postižení bránící ve výběru hotového nápoje či potraviny nebo schopnosti nalít si nápoj či rozdělit stravu na menší kousky a tuto si naservírovat. Dle PK MPSV se žalobce dokáže samostatně najíst a napít, dodržovat případný stanovený dietní režim i konzumovat stravu v obvyklém denním režimu. Právě tak dle komise dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav nebrání žalobci v tom, aby si v případě potřeby přemístil stravu a nápoj na místo konzumace.
44. Zdejší soud posoudil zdůvodnění obou posudkových orgánů ohledně základní životní potřeby stravování a dospěl k závěru, že jejich závěry lze s ohledem na okolnosti řešené věci považovat za dostatečně přesvědčivé tak, jak to vyžaduje judikatura správních soudů (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 3. 2016, č. j. 3 Ads 262/2015-34). Krajský soud uvádí, že žalobce přesvědčivost posudkových závěrů v oblasti potřeby stravování v rámci správního či soudního řízení žádným relevantním způsobem nezpochybnil, a to ani předložením lékařských zpráv či uvedením konkrétních činností či aktivit, které v důsledku svého postižení samostatně v přijatelném standardu nezvládá. Závěry posudkové lékařky MSSZ i PK MPSV jsou pak nejen ve vzájemném souladu, nýbrž mají i potřebnou oporu v záznamu ze sociálního šetření, z něhož rovněž neplyne, že by dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav bránil žalobci v jeho schopnosti zvládat jednotlivé stravovací úkony, resp. žalobce při provádění úkonů v oblasti stravování podstatným způsobem omezoval. Námitky proto krajský soud nepřisvědčil.
45. Jako další v pořadí se krajský soud zabýval rozporovanou základní životní potřebou **oblékání a obouvání**. Schopností zvládat potřebu oblékání a obouvání se podle písm. e) přílohy č. 1 k prováděcí vyhlášce považuje stav, kdy je osoba schopna *1. vybrat si oblečení a obutí přiměřené okolnostem, 2. rozeznat rub a líc oblečení a správně je vrstvit, 3. oblékat se a obouvat se, 4. svlékat se a zouvat se, 5. manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem*.

46. Jakkoliv tuto základní životní potřebu hodnotila lékařka MSSZ v rámci opětovného posouzení stupně závislosti žalobce dne 14. 6. 2023 odlišně od svého předchozího posouzení, nemá zdejší soud s ohledem na okolnosti posuzované věci a v kontextu ostatních podkladů (zejm. záznamu ze sociálního šetření a posudku PK MPSV) žádný rozumný důvod pochybovat o přesvědčivosti současných posudkových závěrů. V této souvislosti posudková lékařka MSSZ vysvětlila, že od doby posledního posouzení zdravotního stavu a stupně závislosti žalobce v květnu 2022 došlo ke stabilizaci jeho stavu. V současnosti již u něj nejsou dokumentovány anatomické či funkční ztráty obou horních končetin či parézy či těžké plegie. Žalobce nepozbyl úchopovou schopnost rukou a nemá výrazně narušenou jemnou motoriku. Vedle toho dle závěrů lékařky MSSZ netrpí úplnou nebo praktickou nevidomostí obou očí a jeho současný zdravotní stav nevykazuje ani přítomnost těžké duševní poruchy, se kterou se nutně pojí sociální dezintegrace. Zdravotní stav žalobce taktéž nevykazuje těžké funkční postižení páteře vyznačující se celkovým ztuhnutím a omezením exkurzí hrudníku. V důsledku absence těchto postižení dospěla posudková lékařka k závěru, že je žalobce aktuálně již schopen zvládat potřebu obouvání a oblékání samostatně.
47. Tyto posudkové závěry jsou dle zdejšího soudu plně v korelaci s poznatky ze sociálního šetření ze dne 4. 4. 2023, podle nichž je žalobce sám schopen rozlišit přiměřenost a vhodnost oblečení v závislosti na aktuálním počasí a bez problémů rozeznat rub i líc. V rámci sociálního šetření žalobce výslovně potvrdil, že si bez pomoci jiné osoby dokáže oblečení obléknout i svléknout a v případě potřeby zvládá též manipulaci s knoflíky a zipy. Z těchto informací přitom při svém posouzení vycházela a zohlednila je ve svém posudkovém hodnocení ze dne 30. 10. 2023 i PK MPSV, která ve shodě s lékařkou MSSZ dospěla k závěru, že je žalobce i přes svůj dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav (detailně popsáný v úvodu posudkového hodnocení) schopen vybrat si oblečení a obutí přiměřené okolnostem, rozeznat rub a líc oblečení a správně je vrstvit, jakož i dostatečně manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem.
48. Vzhledem k tomu, že žalobce v průběhu správního řízení ani v podané žalobě netvrdil žádnou konkrétní skutečnost, jež by mohla přesvědčivost závěrů lékařky MSSZ a PK MPSV v otázce zvládání potřeby oblékání a obouvání úspěšně zpochybnit, a ani z podkladů založených ve správním spisu v tomto ohledu žádné indicie neplynou, je dle zdejšího soudu třeba považovat posudková hodnocení vycházející z úplné podkladové a zdravotní dokumentace z hlediska přesvědčivosti za dostačující.
49. Konečně se zdejší soud ztotožnil i se závěrem PK MPSV, že pokud žalobce v důsledku svých zdravotních omezení vykonává některé z dílčích aktivit hodnocených v rámci základní životní potřeby oblékání a obouvání v porovnání se zdravou osobou složitěji či déle, avšak rozhodnou aktivitu (byť s vynaložením vyššího úsilí) v konečném důsledku zvládne, nevede takové zjištění k uznání životní potřeby jako nezvládané. Krajský soud konstatuje, že takový hodnotící postup má oporu v platných posudkových kritériích příspěvku na péči a odpovídá i běžné rozhodovací praxi správních orgánů a soudů. Námitka žalobce proto není důvodná.
50. Jako poslední základní životní potřebou, již žalobce považuje za nezvládanou, se krajský soud zabýval **péčí o zdraví**. Za schopnost zvládat základní životní potřebu péče o zdraví se dle písm. h) přílohy č. 1 k prováděcí vyhlášce považuje stav, kdy je osoba schopna *1. dodržovat stanovený léčebný režim, 2. provádět stanovené preventivní, léčebné a léčebné*

rehabilitační a ošetrovatelské postupy a opatření a používat k tomu potřebné léky nebo pomůcky, 3. rozpoznat zdravotní problém a v případě potřeby vyhledat nebo přivolat pomoc.

51. Krajský soud konstatuje, že ani ve vztahu k hodnocení základní životní potřeby péče o zdraví nemá vůči závěrům posudkových orgánů žádné výhrady a vnímá je jako dostatečně objektivní a přesvědčivé. Již z posudku lékařky MSSZ jsou jasné patrné důvody, proč žalobce tuto životní potřebu zvládá. Posudková lékařka jednoznačně vysvětlila, že u žalobce nebyla doložena ztráta úchopové schopnosti obou rukou či jemné motoriky. Žalobce netrpí ani praktickou či úplnou nevidomostí obou očí a současně u něho není přítomna ani těžká sociální porucha způsobující sociální dezintegraci. Právě tak z doložené zdravotní dokumentace podle názoru lékařky MSSZ neplyne, že by byl dlouhodobě nepříznivý stav žalobce zapříčiněn střední, těžkou či hlubokou mentální retardací, jež by mohla mít z medicínského hlediska vliv na schopnost žalobce zvládat péči o zdraví.
52. Své posudkové závěry přitom lékařka MSSZ opřela i o výsledky sociálního šetření provedeného v přirozeném sociálním prostředí žalobce, které nasvědčují tomu, že žalobce všechny rozhodné aktivity v rámci péče o zdraví zvládá samostatně a v míře odpovídající přijatelnému standardu. Dle sociálního šetření si totiž žalobce dokáže bez pomoci jiné osoby nejen nachystat potřebné léky a tyto následně užít, ale jeho zdravotní postižení mu umožňuje i zavčas rozpoznat hrozící zdravotní problém a v případě potřeby si zavolat odpovídající pomoc.
53. Za těchto okolností se proto zdejšímu soudu jeví jako korektní a přesvědčivé též závěry, k nimž ve svém posudku dospěla PK MPSV. Pokud komise shledala, že je žalobce schopen dodržovat stanovený léčebný režim, provádět stanovené preventivní léčebně rehabilitační a ošetrovatelské postupy a opatření a používat k tomu potřebné léky a pomůcky, jakož je i schopen rozpoznat zdravotní problém a v případě potřeby si přivolat či vyhledat pomoc, odpovídají takové závěry výsledkům sociálního šetření i doložené zdravotní dokumentaci. V tomto ohledu krajský soud odkazuje zejména na nález praktické lékařky MUDr. R. ze dne 3. 5. 2023, dle něž žalobce péči o vlastní osobu zvládá bez potíží, léky si sám nachystá i užívá a sám zvládá též nasazování protézy. Poněvadž byl citovaný nález v době posuzování stupně závislosti žalobce i přiměřeně aktuální, byl podle krajského soudu způsobitý podstatně dostatečně objektivní obraz o funkčních dopadech postižení žalobce na jeho schopnost zvládat péči o zdraví.
54. S ohledem na skutečnost, že se námitka žalobce týkající nezvládání potřeby péče o zdraví nese pouze ve zcela obecné rovině ničím nepodloženého tvrzení a nemá oporu v obsahu správního spisu, vyhodnotil krajský soud i tuto námitku jako nedůvodnou.
55. Závěrem zdejší soud uvádí, že neshledal důvod pro osobní výslech žalobce, neboť tento by byl za daných okolností nadbytečný. Soud zdůrazňuje, že nezvládání určité základní životní potřeby musí objektivně plynout z lékařské dokumentace, přičemž subjektivně tvrzené obtíže nemohou být podkladem pro závěr o neschopnosti zvládat určitou životní potřebu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 1. 2021, č. j. 2 Ads 80/2019-31). Právě tak krajský soud nezjistil ani podmínky pro vypracování znaleckého posudku, o němž lze uvažovat jedině tehdy, pokud by se objevily zásadní pochybnosti ohledně úplnosti a přesvědčivosti závěrů PK MPSV, k čemuž v posuzované věci nedošlo (srov. k tomu např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 12. 2014, č. j. 6 Ads 83/2014-80, či ze dne 15. 4. 2015, č. j. 6 Ads 217/2014-23).

VI. Závěr a náklady řízení

56. S ohledem na shora uvedené důvody neshledal krajský soud žalobu důvodnou, a proto ji zamítl, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku.
57. O nákladech řízení krajský soud rozhodl ve smyslu § 60 odst. 1 s. ř. s., dle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V řešené věci nebyl žalobce úspěšný, pročez nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný je orgánem sociálního zabezpečení, a proto *ex lege* nemá právo na náhradu nákladů (§ 60 odst. 2 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává přímo u Nejvyššího správního soudu.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 20. prosince 2024

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D. v. r.
samosoudce